

**Informacja do BIP o wynikach kontroli prawidłowości
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, ul. Szkolna 2, 89-511 Cekcyn
(zwanym dalej GOPS lub Ośrodkiem)**

*sporządzona w oparciu o Ustawę z dnia 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej
(Dz.U. z 2016 r. poz. 1764) art. 4 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4 ppkt a*

I. Cel kontroli:

Ocena realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
Ocena zgodności zatrudnienia asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami.

II. Czas przeprowadzenia kontroli: w dniach 19, 22 i 23 maja 2017 r.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o rozmowę i wyjaśnienia p.o. Kierownika GOPS, asystenta rodziny oraz analizę dokumentacji.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 r. poz. 697) zwanej dalej ustawą, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art.190.

Gmina została ustawowo zobowiązana do realizacji zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

GOPS działa obecnie na podstawie Statutu z dnia 24 września 2014 r., przyjętego Uchwałą Nr XXXIII/339/14 Rady Gminy Cekcyn. W dokumencie wskazano podstawę prawną wyszczególniając ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jednakże w celach i zadaniach Ośrodka nie uwzględniono zapisu dotyczącego realizacji przez jednostkę zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W Regulaminie Organizacyjnym z dnia 3 lutego 2009 r., wprowadzonego Zarządzeniem Kierownika GOPS Nr 2/2009, zmienionego Zarządzeniem Nr GOPS.021.25.2017, zostały ustalone zadania Ośrodka. W powyższym dokumencie uwzględniono stanowisko asystenta rodziny, jednakże nie zawarto wszystkich zadań przez niego realizowanych, o których mowa w ww. ustawie. Wójt Gminy Cekcyn Upoważnieniem Nr 16a/2017, z dnia 6 kwietnia 2017 r., upoważnił p. ██████████ do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny. Do czasu ukończenia specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej przez p. ██████████, osobą upoważnioną do wydawania decyzji w ww. sprawach jest p. ██████████, poprzednia Kierownik GOPS, aktualnie pełniący funkcję Sekretarza Gminy.

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono również, że w strukturze jednostki kontrolowanej nie wyodrębniono komórki realizującej zadania z pieczy zastępczej, co nie stanowi naruszenia przepisu art. 10 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny.

W zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustalono, co następuje:

- odnośnie do zapisu art.176 pkt 1: *opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,*
- zgodnie z art.179 ust.1 wyżej cytowanej ustawy *w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.*

Gmina opracowuje i realizuje 3-letnie gminne programy wspierania rodziny. Pierwszy Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015 przyjęty został Uchwałą Nr XXV/143/13 z dnia 25 września 2013 r.

W opracowanym dokumencie zawarto główny cel dotyczący stworzenia sprawnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról społecznych, w szczególności funkcji opiekuńczo-wychowawczych w gminie Cekcyn. Dokonano diagnozy potrzeb środowiska lokalnego i na tej podstawie sformułowano cele szczegółowe.

Drugi Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018 przyjęty został Uchwałą Nr XII/115/16 Rady Gminy Cekcyn z dnia 23 marca 2016 r. Założeniem programu jest tworzenie sprzyjających warunków do poprawy życia rodzin i dzieci oraz aktywne włączenie w jego realizację instytucji, placówek i organizacji, działających na rzecz wsparcia dziecka i rodziny.

W okresie objętym kontrolą Kierownik GOPS dopełniła częściowo obowiązku rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Sprawozdania za lata 2015 i 2016 zostały przedstawione na sesji Rady Gminy Cekcyn w terminie określonym w ustawie. Sprawozdanie za rok 2015 dotyczyło realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, jednakże zawierało jedynie szczerkowe informacje dotyczące asystenta rodziny (zatrudnienia i ponoszonych kosztów).

W okresie objętym kontrolą gmina zatrudniała 2 asystentów rodziny:

- p. ██████████ – na umowę zlecenie, w okresie od dnia 26 maja 2015 r. do 31 grudnia 2015 r., od 14 marca 2016 r. do 31 grudnia 2016 r., od 2 stycznia 2017 r. do sierpnia 2017 r. (od 03.01.2017 r. przebywa na zwolnieniu lekarskim do dnia porodu),
- p. ██████████ – na umowę o pracę, w okresie od dnia 1 kwietnia 2017 r. do chwili obecnej.

Asystenci obejmowali pomocą :

- w 2015 r. 12 rodzin, w tym cztery przypadki rodzin zobowiązanych do współpracy przez Sąd,
- w 2016 r. 14 rodzin, w tym pięć przypadków rodzin zobowiązanych do współpracy przez Sąd,
- w 2017 r. (do dnia 18 maja) 13 rodzin, w tym pięć przypadków rodzin zobowiązanych do współpracy przez Sąd, przy zachowaniu zasady, iż równocześnie nie pracował z więcej niż 15 rodzinami.

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono, iż w okresie objętym kontrolą zatrudnieni asystenci rodziny posiadali wymagane kwalifikacje, zgodne z art. 12 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W aktach osobowych znajdowały się oświadczenia dotyczące spełniania wymagań wynikających z art. 12 pkt 2, 3 i 4 ww. ustawy.

Dokumentacja kadrowa asystentów zawiera *zakres czynności*, w którym nie ujęto wszystkich zadań zgodnie z art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 2 i pkt 4b:

- *tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,*
- *finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.*

Gmina tworzy możliwość podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny. W okresie objętym kontrolą, asystent podnosił swoje kwalifikacje poprzez szkolenia tematyczne. W budżecie Ośrodka zostały zaplanowane środki finansowe na szkolenia.

Praca asystentów nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca była prowadzona, co jest zgodne z art. 17 ust. 3 cyt. wyżej ustawy. Zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy asystenci rodziny nie prowadzili postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

W okresie objętym kontrolą praca z rodzinami prowadzona była przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych. Zgodnie z zapisami art. 11 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej podjął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Jeżeli z analizy sytuacji rodzinnej wynikała konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występował do Kierownika Ośrodka z wnioskiem o jego przydzielenie, a Kierownik przydzielał rodzinie asystenta. Powyższe ustalenia odbywały się zawsze w formie pisemnej.

Ponadto, zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzina również wyraża pisemną zgodę na współpracę z asystentem. Dotychczas nie było przypadku odmowy przyznania rodzinie asystenta.

Zbadano dokumentację wszystkich rodzin prowadzonych w okresie objętym kontrolą. Asystent dokumentował swoją pracę poprzez: kartę informacyjną dotyczącą rodziny, analizę wstępną sytuacji rodziny i analizę sytuacji szkolnej dziecka, diagnozę problemów występujących w rodzinie, kartę pracy asystenta, dziennik wizyt, plan pracy, okresowe sprawozdania asystenta z pracy z rodziną. Asystenci dokonywali okresowych ocen sytuacji rodziny w terminie, co jest zgodne z art.15 ust.1 pkt 15 ustawy. Częstotliwość wejść w środowisko asystenta była adekwatna do potrzeb rodziny.

Plany pracy były sporządzane w określonym terminie, nie zawsze jednak zawierały przewidywane terminy realizacji celów. Natomiast w każdym planie pracy nie uwzględniono efektów działań zaplanowanych z rodziną.

- W zakresie realizacji zapisu art. 15 ust.1 pkt 16: *monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z asystentem.*

Asystent rodziny jak dotąd nie prowadził monitoringu funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną, z uwagi na brak ciągłości w zatrudnieniu. Dalszą obserwację sytuacji rodziny prowadził pracownik socjalny przez okres 3 miesięcy. Spotkania z rodziną były dokumentowane w formie notatek służbowych.

Decyzja o zaprzestaniu lub dalszej współpracy asystenta z daną rodziną podejmowana jest wspólnie z asystentem, pracownikiem socjalnym, specjalistami zaangażowanymi w pracę z rodziną (pedagog szkolny, psycholog, kurator itp.) i Kierownikiem GOPS na podstawie okresowej oceny sytuacji rodziny. Zakończenie współpracy następuje na skutek osiągnięcia głównego celu założonego w planie pracy, zmiany postanowienia Sądu lub w wyniku zmiany miejsca zamieszkania przez rodzinę poza teren gminy.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 7: *prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.*

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzony jest na bieżąco przez pracowników socjalnych i asystenta rodziny, a także dzięki ścisłej współpracy z innymi służbami tj.: placówkami oświatowymi, ośrodkiem zdrowia, policją oraz środowiskiem lokalnym. Zależnie od potrzeb rodziny i sytuacji dziecka, podejmowane są stosowne działania.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.*

Do dnia 31 grudnia 2016 r. na terenie gminy funkcjonowała placówka wsparcia dziennego „Świetlica w Brzoziu”. Obecnie na terenie gminy funkcjonuje 12 świetlic, w których organizowany jest czas wolny dla dzieci i młodzieży. Dzieci mogą także korzystać z oferty Gminnego Ośrodka Kultury w Cekcynie i uczestniczyć w zajęciach plastycznych, tanecznych, muzyczno-rytmicznych, teatralnych i manualnych.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3a: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,*

oraz

- w zakresie realizacji zapisu art. 10 ust. 3: *praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, pomocy prawnej, organizowania dla rodzin spotkań.*

Gmina zapewnia rodzinie przeżywającej trudności dostęp do bezpłatnego, specjalistycznego poradnictwa (socjalnego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, terapeutycznego) poprzez możliwość konsultacji na terenie gminy. Istnieje także możliwość skorzystania ze specjalistycznych usług opiekuńczych realizowanych przez tut. Ośrodek. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawione zostały przez p.o. Kierownika GOPS.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3b i 4c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,*
- *finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające.*

W okresie objętym kontrolą, na terenie gminy nie funkcjonowały rodziny wspierające. W związku z tym gmina nie ponosiła kosztów związanych z ich funkcjonowaniem i szkoleniem. Z informacji

przekazanych przez Kierownika GOPS wiadomo, iż nie była prowadzona dotychczas żadna kampania informująca środowisko lokalne o możliwościach pełnienia funkcji rodziny wspierającej z uwagi na brak potrzeb.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 5: *współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.*

Gmina współfinansuje koszty związane z utrzymaniem wychowanków przebywających w pieczy zastępczej:

- w 2015 r. - wydatkowano kwotę: 15.394,19 zł,

- w 2016 r. - wydatkowano kwotę: 32.202,99 zł,

- w 2017 r. (do dnia kontroli) - wydatkowano kwotę: 7.468,05 zł.

- W zakresie realizacji zapisu art. 15 ust.1 pkt 2: *opracowanie planu pracy z rodziną we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, skoordynowanym z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.*

Poprzedni asystent rodziny współpracował z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, jednorazowo uczestniczył w Okresowej Ocenie ds. Sytuacji Dziecka. Obecnie zatrudniony asystent nie współpracuje z rodzinami, których dzieci byłyby umieszczone w pieczy zastępczej.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 6: *sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art.187 ust.3.*

Gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazuje je wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Sprawozdania przekazywane były w następujących terminach (dane ustalono z CAS):

a) za I półrocze 2015 r. w dniu 21 lipca 2015 r.,

b) za II półrocze 2015 r. w dniu 29 stycznia 2016 r.,

c) za I półrocze 2016 r. w dniu 7 lipca 2016 r.

d) za II półrocze 2016 r. w dniu 3 stycznia 2017 r.

Powyższa analiza wskazuje, na zachowanie ustawowych terminów określonych w § 3 ust.1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 213).

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność ocenia się pozytywnie z uchybieniami. Zalecenia pokontrolne zostały przekazane Kierownikowi jednostki kontrolowanej.

Zespół kontrolny:

Oddział ds. Wspierania Rodziny
i Systemu Pieczy Zastępczej
Wydziału Polityki Społecznej

Zatwierdził:

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej